

”Två olika bilder av Ådalens folk i början av detta sekel. Den ena: en hunsad bondebefolkning, trög och konservativ, men samtidigt pålitlig och arbetsam, en del av de samhällsbevarande krafterna. Den andra: en lättroilig och radikal arbetarbefolkning beredd att ta över samhället och forma det för en ny tid – om så fordrades med våldsamma medel.

De två bilderna innehåller drag av karikatyr men är för den skull inte osanna. De tecknar tillsammans en befolkning som fanns i Ådalen vid denna tid. Till en del går det att polarisera utan att göra våld på sanningen: bönderna var si, arbetarna var så. Eller: den fasta befolkningen utmärktes av vissa drag, de nyinflyttade av andra. Och: de yngre såg på ett annat sätt på samhälle och utveckling än de äldre. Samhällets invånare var av ett slag, landsbygden av ett annat. Men varje sådan generalisering innebär komplikationer. Industrierbetarna var till stor del inflyttade bönder men med starka rötter i sin hembygd, som mycket väl kunde ligga i den närmaste trakten. Yngre och äldre möttes i hem, föreningar och arbete, bytte tankar och tog intryck. Till en del kan väl skillnader mellan industriernas folk och dem som bodde en bit bort från älven noteras. Men huvudintrycket blir att den centrala delen av Ådalen höll på att förvandlas från lugn bondebygd med strävsam, trög och samhällsbevarande befolkning till en livlig industribygd med lättroiligt, vaket och radikalt folk.”

Ur Sjöqvist, Eric: *Sandökravallernas år - en orons tid i Ådalen* (1993), s 10-11